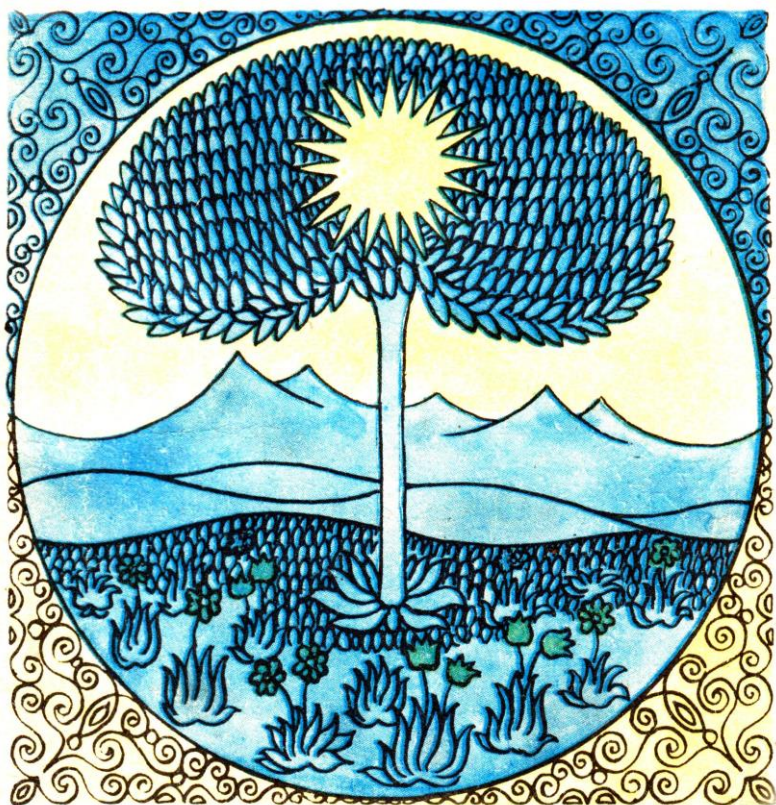
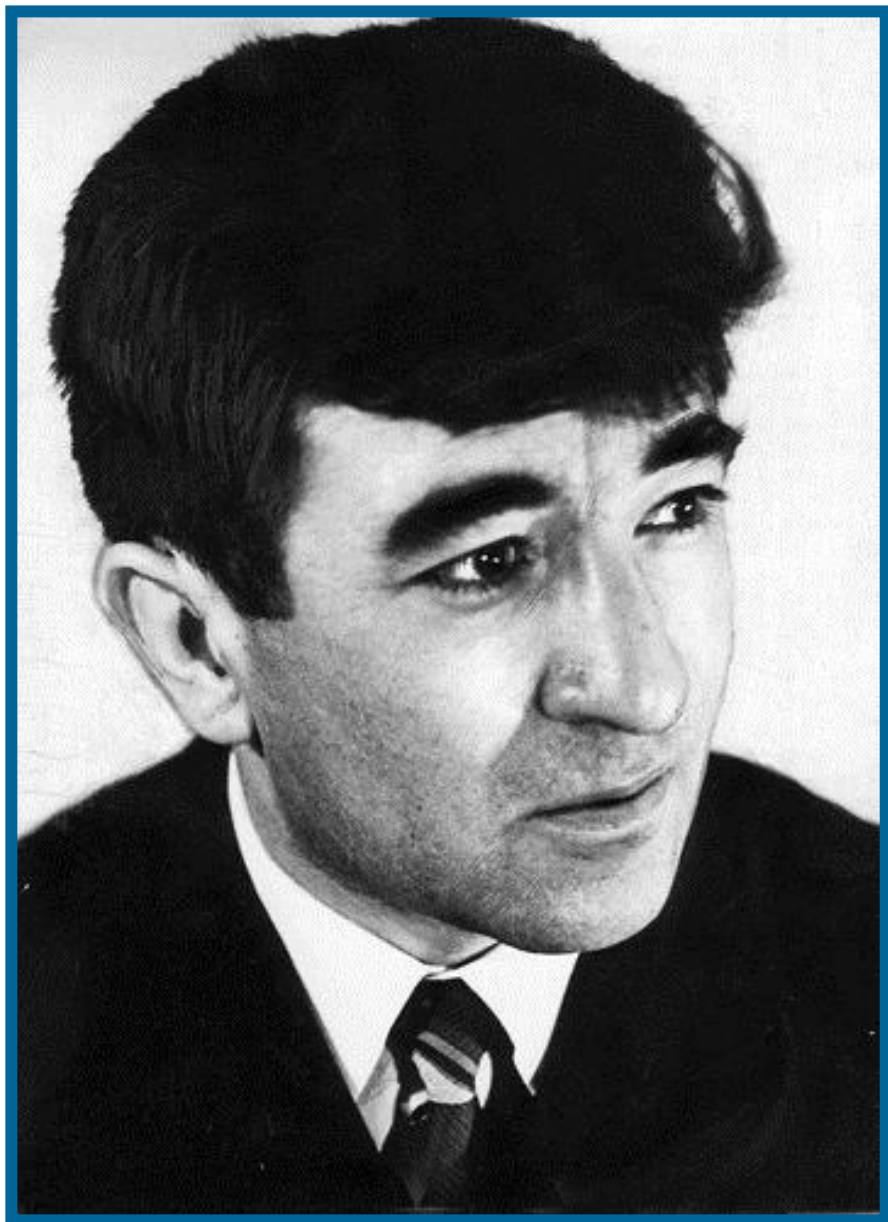

БАҲРОМ ФИРЌЗ

•

СИЛСИЛА

БАҲРОМ ФИРЎЗ

СИЛСИЛА

НАШРИЁТИ “ИРФОН”
ДУШАНБЕ 1973

Шоири ҷавон Баҳром Фирӯз дар ин китоби нави худ ҳамчун силсиладори дирӯзиён ва фардоиён, ҳалқаи пайванди аҷдодон ва авлодон шеърҳое фароҳам кардааст, ки аз меҳру вафо, сидку сафо саршоранд. Шоир афкори кӯҳна ва нав, дирӯз ва имрӯзро бо назари тозае менигарад ва аз баландии онҳо ба фардо назар мекунад, то ки оҳанги силсилаҷунбони даврҳоро дарёбад ва ба дӯстон расонад.

ДИЁРАМ

Диёрам, каъбаи ман ту,
Ба ҳар сангат тавоф орам
Ба ҳар неку бадам наздат
Чу фарзанд эътироф орам.

Ба бӯи сабзаи навхез,
Ба бӯи меҳр мастам ман.
Гулу хори туро умре
Диёрам, мепарастам ман.

Гуле аз навбаҳорат ман,
Ватан, як мушти хокат ман,
Сари сабзи чинорат ман,
Парешон атри покат ман.

Ватан — модар, ватан — фарзанд,
Ватан — чашмони биноям.
Ватан аз ман, ман аз ӯям,
Ватан — имрӯзу фардоям.

Агар гӯяд ватан, рав ту
Дигар ҷо подшоҳе шав.
Бигӯям, дар барат монам,
Ту бар ман сарпаноҳе шав.

Маро бигзор дар кӯҳат
Чу абри даргузар бошам.
Маро бигзор дар кӯят
Насими дар ба дар бошам.

БАҲОР

Замин сабзу само нилуфарӣ гашт,
Табиат ҳамсадо шуд бо дили ман.
Мисоли сабзрӯде мехурӯшам,
Замину осмон — ду соҳили ман.

Ҳавои кӯдакӣ чӯям баҳорон,
Ба рӯи одамон хушнуд хандам.
Гурезам боз аз мактаб ба саҳро,
Ба ту ҳар субҳидам гулдаста бандам,

Ба ту ошиқ шавам боз аз сари нав,
Ба роҳат ҳар саҳаргаҳ лола пошам.
Ба ту ҳар субҳидам гулдаста бандам,
Чи бошад, боз ҳаждаҳсола бошам.

Ба истикболи мурғони баҳорӣ
Бигӯям боз шеърӣ ошиқона.
Бисӯзам боз мисли мурғи оташ,
Ки аз ишқи ту монад ин фасона.

Баҳор, эй гулбаҳори зиндагонӣ,
Баҳори ишқу уммеду амонӣ,
Ман аз ту ёфтам худро дигар бор,
Ман аз ту ёфтам аз нав ҷавонӣ.

ХОТИРА

Хотиротам зи рӯзҳои дур
Менамоянд ҳар нафас сад роз.
То нагардад ҳама фаромӯшам,
Рафтаро ёд оварандам боз.

Селаи рӯзҳои бигзашта
Менамоянд дар назар такрор,
Лек чашмони боғбон бинад
Фарқи гулҳои ин баҳор аз пор.

Чист ҳар рӯзи рафтаам? Ибрат,
Сабаку дарси огоҳӣ будаст.
Додам аз даст ҳар баҳорамро,
Гуфтам ин, ки баҳори дигар хаст.

Умр роҳи кӯтал бувад, дар он
Кош, бошад нишони огоҳӣ!
Дар сари ҳар хатаргаҳе лавҳе,
Як хитобе ба ҳар гузаргоҳе!

КЎЧАБОҒИ ДЕҲА

*Ба хотираи поки модари азизам
Ҳикматмоҳ Ҷумъаева*

Равам аз кӯчабоғи деҳа имрӯз,
Ҳама — хурду калон бо ман шиносанд,
Ҳама занҳои пири хотирафрӯз
Маро монанди модар менавозанд.

Замони баччагӣ аз номи онон
Ба фарзандонашон хат менавиштам,
Ба онҳо хонда мактуби муҳиббон,
Гаҳе хушнуд, гоҳе мегиристам.

Равон гаштам ба пою
модаронро
Ба дилбардорихо дилбанд, гаштам.
Басо барвақт бори ғам кашидам,
Ба тақдири ватан пайванд гаштам.

Ҳама — гушна, ҳама — урьён,
ҳама — зор.

Вале дилҳо пур аз уммеду армон.
Ба сар тоқӣ набуду буд фаҳрам,
Ки меҷангад падар дар ҷанги Гирмон.

Надидам оташи ҷанги ҷаҳонсӯз,
Вале ман ранҷи модарҳо бидидам,
Зи хирманҷойҳои бодрӯфта
Чу гунҷишки гурусна дона чидам...

Равам аз кӯчабоғи деҳа имрӯз
Туро бар ёд меоранд,
модар!

Сухан гуфта аз армони ту занҳо,
Дилам бар дод меоранд, модар!

Аз ин раҳҳо гузашта бори аввал
Ба саҳро лолачинӣ рафтаӣ ту.
Ба мактаб рафтаӣ озоду хушдил,
Сухан аз эътиборат гуфтаӣ ту.

Гузаштастӣ шаби тӯйи арӯсӣ
Аз ин раҳ бо суруди ёр-ёрон.
Ту бори аввалу охир ҳамон шаб
Савора роҳ рафтӣ дида гирьён.

Бидидам ман ҷигарбандони худро
Фиристодӣ ту бар ҷанг аз ҳамин роҳ.
Ба мисли ҷумла модарҳо шабу рӯз
Нишастӣ чашмчори роҳи онҳо.

Падар н-омад, бародар ҳам наомад,
Вале бар мо зафар омад аз ин роҳ.
Сияҳхат омад аз ин роҳ бар мо,
Ба ғам пайваста омад рӯзи дилҳо.

Баҳор омад, баҳори бас ғамолуд,
Баҳоре арғувон аз хуни мардон,
Насимаш бӯи дуди хонумонҳо,
Ҳама боронаш аз ашки ятимон.

...Ҳамин раҳ ибтидои роҳи ман буд,
Ба дунё аз ҳамин раҳ омадам ман.
Аз ин пайроҳаи холиву хомӯш
Сухангӯю дилогаҳ омадам ман.

Маро ҳам аз ҳамин раҳ як замоне
Фиристондӣ, ки чӯям қисматамро.
Туро чун кӯдакии хеш, модар,
Ҳамин ҷо ёфтам,
гум кардам ин ҷо.

...Сари роҳи ту истодам ман имрӯз,
Сари хоки ту биншастам ман имрӯз.
Зи ҳамкорону ҳамдардони бисёр
Туро пурсида бигзоштам ман имрӯз.

Маро бинанд марду зан ба як бор,
Туро бар ёд меоранд, модар.
Навозиш мекунандам, лек донам,
Туро пеши назар доранд, модар.

ПАДАР

*Барои падарам
Бобои Мусулмон.*

Ман сутуни хонадон будам туро,
Чун дарахте соябон будам туро.
Ман асои фасли пириат будам,
Муттакову пуштибон будам туро.

Дастьёрат нест, корат мондааст,
Зӯри дастат рафта,
борат мондааст.

Кӯч карда гӯиё мурғони ту,
Лонаҳо дар шохсорат мондааст.

Гаҳ пушаймон гашта гӯй бо итоб,
К-з хато бар дасти ман додӣ китоб.
Аз хато бар насъа додӣ накди худ,
Чашмаат хуштар зи даръёи сароб.

Аз ҳарорат хокро ҳосил бувад,
Аз муҳаббат дил ба дил моил бувад.
Гуфта будӣ з-обу оташ нагзарӣ,
Обу тобе ёфтаи мушкил бувад.

Мард дар тӯфон шиновар мешавад,
Дил ба дарёе дода,
гавҳар мешавад.

Рав, парешон гарду сомоне бичӯй,
Қадри кас он гаҳ муқаррар мешавад.

Донаи дар хок пинҳонам ҳанӯз,
Қатраи аз абр ғалтонам ҳанӯз.
Аз рухи ҳар сабза мебинам, ки ҳаст
Сад баҳоре дар дилу ҷонам ҳанӯз.

ПОБАЛАНД

*Ба аввалин муаллимам
Ҳамроҳи Хӯҷам*

Омад ӯ бе ягон ҳидоятгар,
Омад ӯ бо асобағал ногоҳ.
Гашт ворид ба синф бо як пой,
Гармдидор, марди дилогоҳ.

Куртаи хокиранг дар бар дошт,
Мӯзаи нимдошт дар пояш.
Кордида, ҳаётсанчида,
Ташнагӣ буд дар ниғаҳҳояш.

Дар куҷо мондааст пояшро?
Аз куҷо ёфт ин асояшро?
Духтаре бо умед мепурсид, —
Ӯ дар он сӯ надид ақошро?..

Баъдҳо дар ҷабини ин одам
Љилвагар шуд ба мо ватан яксар —
Марду зан дар либоси сарбозӣ,
Пиру барнош ҷумла дар сангар.

Аз ватан ҳар гаҳе суҳан мегуфт,
Гӯиё ӯ дарун-дарун месӯхт.
Мебаромад шарора аз нафсаш,
Чашми шафқат ба рӯи мо медӯхт.

Буд моро саволи бисёре,
Дар ҷавоб ӯ агарчи дармемонд,
“Шоҳнома” зи ёд меҳонд ӯ,
Гӯӣ “Қуръон” ба тоҷикӣ меҳонд...

То ки бошем мисли ӯ дилъёб,
Раҳ гирифтем ҷониби фардо,
ӯ ба як чашм мардумонро дид,
ӯ ба як пой гашт дар дунё.

НҶШБОДИ СОЛИ НАВИН

Дӯстон як қадаҳӣ бода хурем,
Баҳри соли нави озода хурем.
Май хурему ғами худро нахурем,
Ғами дармондаву афтода хурем.

Соли нав рӯзи дурахшон орад,
Хотири чамъ ба инсон орад.
Олам аз макру дурӯғ осояд,
Адлу инсофи фаровон орад.

Хоҳам ин,
 ки ҳама пуркор шаванд,
 Чун дарахтон ҳама пурбор шаванд.
 Гар ба пой заифе хор занад,
 Дӯстон сӯзани ҷаррор шаванд.

Аз миён нахвати доноӣ равад,
Фикри худбинию худроӣ равад,

Аз ҷавонон

ҳаваси ҷому шароб,
Ҳарзагардию худорой равад.

Дӯстон ҳалқаи мо кам нашавад,
Ҳечгаҳ чашми шумо нам нашавад.
Покнийят ба муродаш бирасад,
Ҳаргиз аз дӯст сараш
хам нашавад.

Ҳайфи он кас,
ки дар ин шаб хомӯш,
Дари дил баста нишинад бечӯш.
Ҳеч шабхуш накунад ин шаби қадр,
То сахар тантана дорему хурӯш.

Дӯстон,
як қадаҳӣ бода хурем,
Баҳри соли нави озода хурем.
Май хурему ғами худро нахурем,
Ғами дармондаю афтода хурем.

ПАЙВАНД

Ошиқам, эй диёри кӯҳистон,
Ошиқи нағмаҳои чӯпонат,
Ошиқи дасти заҳмати деҳқон,
Ошиқи саргузашти пиронат.

Нест подоши меҳрубониат
Ин муҳаббат, ки ман ба дил дорам.
Нест аз баҳри пуштибониат
Ин саодат, ки ман туро ёрам.

Дӯстдорам, диёри беҳамто,
На барои баҳори Дарвозат,
На ба ҳусни тамузи Сирдарё,
Тираномони Ваҳши мумтозат.

Ошиқам, эй диёри ҳуснобод.
На барои футӯҳи афлокат,
На ба ёди гузаштаи ношод,
Саргузашти дарозу ғамнокат.

Ошиқам на барои неъматхот,
На барои шукӯҳи иқболат...
Дӯстдорам аз он,

ки дар дунё,

Зиндаам бо умеду омолат.

ГАДО

Дар сафар дидам гадои зангие
Табл мезад,
 бар замин мекӯфт пой.
Дастафшон медавид аз кӯчаҳо,
То диҳад як пора нонашро худой.

Байрақи давлат ба тан чун пирахан
Меравад афтону хезон дар ватан.
Меравад болову поён байраке,
Љилвагар дар пеши чашми марду зан.

Косааш дар даст мерақсад гадо,
Мезанад он косаро дар санги роҳ.
Гушна нон меҳоҳад
 аз ҳар раҳгузар,
Беибо аз рӯзгори пурчафо.

Ў надорад шарм аз ҳалқи худо,
Шарм доред, эй шикамсерон, шумо.
Шарм дор, эй рӯзгори беамон.
Шарм доред, эй замонсозон, шумо.

ПАС АЗ СОЛҲО

Нигоҳи дилшикори ту кучо шуд?
Руҳи чун лолазори ту кучо шуд?
Ту аз ман рафтию аз хеш рафтӣ,
Ғурури ту, виқори ту кучо шуд?

Ту хушрӯ будиву хушҳол будӣ,
Кабӯтарбаччаи навбол будӣ.
Саропо хусни дилҷӯю мубарро,
Аҷаб, хушбахту хуштаъмол будӣ.

Дили худро ба ту тақдим кардам,
Сари шӯридаам таслим кардам.
Нигоҳи ту ба ҷонам кард тӯфон,
Чу шохе сӯи ту таъзим кардам.

Туро бедарду беғам дидам он рӯз,
Азоби ишкро санҷидам он рӯз.
Дили бесабри ман чун кӯдаке буд,
Зи бемехрии ту ранҷидам он рӯз.

Чӣ бедардем мо мардон ба дунё,
Чаро ранҷем аз ёрони дилхоҳ?
Чаро мо қадри ўро кам шиносем?
Сипас бо ёди ў сӯзем ҳар гоҳ?!

МАН ДИЛЕРО НАМЕКУНАМ ҚИСМАТ

Духтаре чун ниҳол мавзун буд,
Ошиқи ҳусни сабзи ӯ будам.
Ҳар шабу рӯз дар канори рӯд,
Дилпур аз бахт назди ӯ будам.

Гӯиё аз нигоҳи сайёд ӯ
Ҳамчу оҳу рамида меомад.
Аз чи бошад, ҳамеша ношод ӯ,
Боибо, сархамида меомад.

То набинанд бо манаш ҳамдард,
Ҳамчунон барги бед меларзид.
Рӯй аз одамон панаҳ мекард,
Дар паси кокулони мачнунбед.

Шеър мехонд дилбари дилъёб,
3-он, ки мо дар ҷаҳон намепоем,
Меравад умр ҳар нафас чун об,
Мо ба дунё дигар намеоем.

Шеър мехонд нарм-нармак ӯ,
Аз ҷудоиву аз ғами ҳичрон.
Нола мекард бод аз ҳар сӯ,
Оҳ мезад бед бо афгон.

Дил ба андӯҳи дигаре машғул,
Ёр бо ман нишаста механдид.
Як гулаш ношукуфта аз сад гул,
Духтарак дилфигор механдид.

...Ман дилеро намекунам қисмат,
Як диле бардавом меҳоҳам.
Баҳри ман ними дил ҷӣ кор ояд,
Ман дилеро тамом меҳоҳам.

ХУНИ ШОИР

Ба ёдбуди Ҳабиб Юсуфӣ

Магар гул будиву бо умри гул қонё
шудӣ, шоир?
Ту булбул будиву ҳаргиз сурудатро набуд
охир.

Ба васфи кишвари обод,
Ба васфи дилбари озод
Суханро болу пар бахшидиву пироя
барбасти,
Ба савти тозаат хомӯшии ин базм бишкасти.
Хазоне тохт боғатро,
Аду бишкаст болатро...
Кӣ бо шеван ба хокат монд?
Сари хокат кӣ ашк афшонд?
Кӣ гуфто алвидову бар фалак бардошт
мушташро,

Ва лаънат хонд қисматро,
Адӯро, чангу кулфатро?
Ва нафрин гуфт бар дунё?
Аҷаб не, дар канори Висла ҳар Наврӯз рӯи
барф

Зи хуни гармат акнун лолаҳо рӯянд бас
шангарф,

Шавад ҳар духтаре ҳайрон,

Ба меҳри лола саргардон.

Аҷаб не, хуни покат Висла рӯи мавҷҳояш
бурд,

Дар укёёнусҳо хуни ту тӯфони дигар бардошт,

Шаби торик ба раҳгумкарда мардон

рахнамоӣ кард.

Аҷаб не, як замон он қатраҳои хуни покат боз

Фуруд ояд ба оби Дарғам¹ аз ҳар абри

гардунтоз.

Зарафшон гирад оғӯшат,

Бибӯси хоки гулпӯшат.

Зи нав чун лола аз хоки диёри хеш бархезӣ,

Зи нав бо атри гулҳои баҳори хеш омезӣ.

Навои кишварат хонӣ,

Суруди дилбарат хонӣ...

Вале ту зиндаи ҷовид,

Дар ин ҷо шеърӣ ту хонанд,

Агар қабрат намедонанд,

Ҳама қадри туро донанд.

1967

¹ Дарғам — рӯдест дар самти ҷануби шаҳри Самарқанд.

ҚАЛАМ

Қаламам зӯру иқтидорам шав,
Теғ шав, теғи обдорам шав.

Мисли шамъе бисӯз беармон.
Равшанибахши рӯзгорам шав.

Қадди ман хам шавад зи бори умр,
Ростӣ чӯю растагорам шав.

Вақти пири асои дастам бош,
Бемадорам агар, мадорам шав.

Гар бимонам ҳақиру бечора,
Дасти ман гиру чорадорам шав.

Дар зафарҳои пуршукӯҳи халқ
Дасти байрақи диёрам шав.

ШОГИРД

Мо ба шогирдӣ ба дунё омадем,
Мо ба шогирдӣ ниғаҳ бикшодаем.
Чун давоми роҳи устодони худ
Аз барои хеш раҳ бикшодаем.

Зистан омӯхт моро рӯзгор,
Чашми моро зиндагӣ хушбӯр кард
Мо мурувват дидаем аз дӯстон,
Лутфашон моро накӯкирдор кард.

Меҳри гарму шафқату одамгарӣ,
Ҳар нигоҳи беғараз дар ёди мост.
Раҳнамои мо бувад хурду бузург,
Чашми ибратгир истеъдоди мост.

МОЛДОВА

Бо ту доим ҳамнишин гар нестам,
Гул ба дасту май ба соғар нестам,
Бо ту ҳастам ошно аз кӯдакӣ,
Меҳмон аз мулки дигар нестам.

Менигаштам дар харита сӯи ту,
Ҷониби ҳар теппаи дилҷӯи ту.
Мефишурдам дасти ту аз дуриҳо,
Месутудам қудрати бозуи ту.

Бо ту аз соли чилу чор ошно.
Аз хати сегӯшае,

к-омад ба мо.

Ҳамчу тӯморе фиристодӣ падар,
Баҳри таскини дили мо — баччаҳо.

Сер дидам ин замон хоки туро,
Аз қаду бар гаштам онро борҳо.

Хиттае чун номаи сегӯша аст —
Номаҳои аскарони ҷонфидо.

Дӯст буд он,
ки маро хушҳол кард,
Марҳабо гуфту хуш истикбол кард.
Бо дили пурмеҳр дастамро фишурд,
Синаам аз меҳр молмомол кард.

Дар паноҳат шодмон будам чу дӯст,
Рӯзи тӯят гулфишон будам чу дӯст.
Бо ту он сон меҳру ёрӣ доштам,
Хайру хуш гуфтан гарон будам чу дӯст.

Эй диёри босафо, гулпӯш бош,
Чун Днестр,
чун Дунай пурҷӯш бош.
Ҳамчу токи реша дар хок авҷ кун,
Бо ватан ҳамдасту ҳамоғӯш бош.

ВАТАН

Ватан танҳо ҳамин маъвои мо нест,

Ватан кӯҳсори сарболои мо нест.

Ватан афсонаҳо не,

қиссаҳо не,

Ватан таърихи хунполои мо нест.

Заминеро, ки хуни нофи мо рехт,

Басо кирми хиёнат чун вабо хӯрд,

Ҳар он чи ёдгори рафтагон буд,

Чаҳолат бурд,

хориву ҷафо бурд.

Ватан гар дидаи бинои мо буд,

Адӯ онро ба тираш борҳо дӯхт.

Ватан гар модари ғамхори мо буд,

Даруни оташи пайкорҳо сӯхт.

Барои ин ватан мо чон фишондем,
Таҳи зиндону рӯи дор мурдем.
Ватан то ҷовидон монад ба гетӣ,
Сари афрошта бо ор мурдем.

Ватан — тақдири фарзандони мо буд
Ватан-савганди мо,
пайкони мо буд.
Ватан-сабри дили меҳнаткаши мо,
Ватан як охирин дармони мо буд.

Ватан на миру на тоҷу на байрақ,
Ватан на ганҷу на ганҷинаҳо аст.
Ватан уммеди фардои хуше буд,
Ватан чун ормон дар синаҳо аст.

ТАКРОР МЕОЯМ

Даруни синаам яхҳо шикаста,
Миёни ҳалқаҳои чашми ман хуршед
мерақсад,
Баҳорон боз меояд.
Ба сар хуршеду андар синаам уммед
мерақсад,
Баҳорон боз меояд.
Ман акнун дар лаби дарё,
Ман акнун дар канори чашмаҳо
Ба пазмонӣ лабони бўсаҳохи ёр мечӯям.
Ба мисли сабзаи навхез боз аз хок мерӯям.
Назар бинмуда чун кӯҳ,
аз паси дарё
Нишони рӯзҳои рафтаам дар об мебинам,

ШИКВАИ РӯДИ Кӯҳӣ

Шоиро, хуш омадӣ меҳмони ман,
Меҳмони мавҷи хушилҳоми ман.
Пештар о, тарсам озорат диҳанд
Хорҳои соҳили урьёни ман.

Лаҳзае биншин, ба оби ман нигар.
Як нафае бар печутоби ман нигар,
Бар ғами мардум ту бепарво най,
Ғамгусорӣ, бар азоби ман нигар.

Чор фасли сол ҷавлон мекунам,
Чӯлу саҳроҳо гулистон мекунам.
Ман мутеи дасти инсонам кунун,
Ҳар чи хоҳад одамӣ, он мекунам.

Лек ин ҷо ҳоли зори ман бубин.
Дар ду паҳлу регзори ман бубин.
Бенасиб аз сабзаву себаргаам,
Ҷои гул хори канори ман бубин.

Обам, аммо оташи сӯзон ба бар,
Дасти мардонро намебинам ба сар.
Сояи барге наафтад бар сарам,
3-ин сабаб ман белаҷому худсарам.

Чахд бошад, соҳили ман боғ буд,
Домани ман низ боғу роғ буд.
Ман намерафтам аз ин ҷо чун ғариб.
Аз ҳавои зиндагонӣ бенасиб.

Дар канорам ошиқони бекарор
Роз мегуфтанд бо ҳам шодмон.
Дасту рӯ шуста ба обам марду зан,
Оббозӣ доштандӣ кӯдакон.

Чаҳ-чаҳи мурғон дар ин ҷо, шоиро,
Гар ба шеърат чӯр мешуд, соз буд.
Сабзаву гулҳои шабнамшустаам,
Зери поҳои ту пойандоз буд.

Лек он гаҳ, шоиро, аз назди ман
Бо ду-се сатрат намерафтӣ бадар.
Коҳилӣ гар менамудӣ, бесухан,
Буд бо ту гуфтугӯӣ ман дигар.

СУРАТ

Ба нигоре, ки аз ин сафҳа ба ман менигарад,
Ҳеҷ кас чун мани дилдода гирифтор набуд.
Ҳар яке дошт умеде дили ўро бубарад,
Лек монанди манаш ташнаи дидор набуд.

Дар муҳаббат ба ҳама толеи хуш ёр нашуд,
Ҳеҷ кас варна чу ман ошики дидор нашуд.
Ба муҳобот зи чарх ахтараш орам, ки чи
суд,
Рафт ў бо дигаре, ёри мани зор нашуд.

Нигарам сурати ў,
ёди ман ояд ситамаш,
Солҳо рафтаву доғаш наравад аз дили ман.
Ин варақ пеши назар оварадам он оташ,
Ки дар он сўхт ҳама кишти ману ҳосили
ман...

Боз дил додаву ошиқ шавам, аммо ба ҷаҳон
Ба чунин сўз дигарбора тапидан нашавад.
Бо ҷароҳати муҳаббат,
ки буридаст нигор,
Метавон зист, вале ҳеҷ паридан нашавад.

1967

ШЕЪР

Дар ҳақи ёру сабзаву гулзор
Шеър гуфтан зиёда мушкил нест.
Шеър гӯяд ҳар ошиқи ночор,
Гарчи дар шеъраш оташи дил нест.

Шоиранд ошиқони дилоғох,
Ман ҳам аз дард шеър меғуфтам.
Неку бадро хулоса меҷустам,
Баҳри як нукта шаб намехуфтам.

Баъд шоиртароши бисъёре,
Мункирони газоғғӯ дидам.
Сояҳоро иддао боло
Аз чароғони рӯ ба рӯ дидам.

Бехабар ман аз он, ки дар олам
Мардуми бехурӯшу беғам ҳам
Гоҳу бегоҳ шеър мебофанд,
Бо матои касод мелофанд.

Бехабар ман аз он, ки инсонро
Аввалин шеъри асл гул будаст.
Бехабар ман аз он,
ки дар дунё
Шеъри шоир барои пул будаст.

Сатрҳо бефурӯғу безинҳор,
Маъниҳо обшуставу беранг.
Шеъри дилнописанд шуд бисёр,
Омад аз шеъру шоириам нанг.

Дарди касро даво нашуд ҳаргиз.
Пас чӣ даркор инчунин ашъор?!
Бе ҳамин сатрҳои лангон низ
Пур шуд олам зи шеъри нодаркор!

ХИЧОЛАТ

Туро ҳар бор бо хушдори дигар
Бубинам ҳар замон бо ёри дигар.
Хиҷил мегардам аз он, ки замоне
Ба ту дил дода будам дар ҷавонӣ.

Ту уммеди маро дар дил шикастӣ,
Ба чашмам рӯзи равшанро бубастӣ.
Вале айём дид обу гили ман,
Шифо бахшид бар захми дили ман.

Нанолам, дарди ман нолидани нест,
Ки мардонро ба ҳар ғам шеване нест.
Агар менолам, аз дарде бинолам,
Ки бо ман зор нолад халқи олам.

Кунун хандам,
 бихандад кӯҳ бо ман,
Бихандад даҳр беандӯх бо ман.
Фақат аз ҳоли ту маҳзунам, эй шӯҳ,
Зи бебахтии ту дилхунам, эй шӯҳ.

1970

ДАР КАНОРИ ДЕҲА

Дар канори деҳа ин ҳавлӣ
Қиблаи ошиқони мафтун буд.
Ҳар чавон дошта дар дилаш майле.
Сехри ин духтар аз ҳад афзун буд.

Буд чашми ҳама ба ин манзил,
Лек маҳви нигор будам ман.
Ҳамдами он ягонан хушгил,
Ҳар шабе интизор будам ман.

Паҳлуи ман нишаста дар ин ҷо
То дили шаб тарона мегуфт ӯ.
Хушдилиҷӯ фариштаи раъно
Ишқро як баҳона мегуфт ӯ...

Гарчи рафтаст он гул аз бўстон,
Баҳри ман монда як чаҳон армон,
Чашмам ин боғро хазон медид,
Гарчи аз файз бенишон медид,

Ҳар сафар даргузар аз ин маъво,
Боз дил метапад, ки меояд.
Мисли ман дӯстдори он зебо
Гӯиё модаре намезояд.

СУРУДИ ДУХТАРИ НОШИНОС

Дар канори рӯди кӯҳӣ месарояд духтаре,
Аз ҷудой шикваҳо бо оби даръё мекунад.
Месарояд ӯ суруди кӯҳнаи ҳузноваре,
Нолаҳо аз дасти ишқи номуросо мекунад.

Кӯҳ хомӯш асту соҳилҳои даръё ҳам хамӯш,
Месарояд аз ҷафои ишқ навдилдодае.
Дар дили торики шаб гулдухтари имдодҷӯ
Нолаҳо дорад зи ҳаҷри ёри дурафтодае.

Ишқи ӯ дар сина чун гирдоб мепечад ба худ,
Еди ёр аст он, ки андар дил талотум мекунад.
Бар дили ҳар санг асар дорад ниёишҳои ӯ,
Савти рӯҳафзош ҳатто сангро мум мекунад.

Аз кучой, кистӣ, дар ин шаби касношинос?
Ҳар касе бошӣ барои ман сурудат ошно.
Зарбаҳои қалби худ бишнохтам з-овози ту,
Бо дили дардошнои ту дилам шуд ҳамсадо...

Дар сари хирман шабонгоҳон мани дилбохта,
Месурудам, чӯр мегаштанд бо ман рӯдхо
Месурудам ман суруди ошиқони дарднок,
Он суруде, ки ба аҳли дард будаст ошно.

Мисли ту гум кардаам ман ҳам нахустин
ёри худ,
Ёфтам ман аз суруди ту нишонашро кунун.
Бо ҳама дарду азобу содагиву сӯзу соз
Ишқи аввал шуд маро дар зиндагонӣ
рахнамун.

НИДОИ ИШҚ

Ду тан андар зиндагӣ як бор ҳамдил мешаванд,
Ду дил аз сӯзи муҳаббат як замон хун мешаванд.
Моҳ бар сӯи замин ҳар сол моил мешавад,
Ду ниғаҳ бо ҳамдигар
як бор мафтун мешаванд.

Кист он носӯхта дар кӯи ишқи бебарор?
Кист он дар зиндагӣ беҳуда дил нобохта?
Дар ғами шӯхи сияҳчашме нагашта дилфигор,
Кист он дар рӯи коғаз мисрае пардохта?!

Чун ба чашмонат ниғаҳ кардам
қалам омад ба даст,
Лоиқи ишқи ту танҳо буд гӯё ин ҳунар.
Оташи дилро фақат шеърӯ ғазал мекард паст,
Менишастам дар сари тасвири ҳуснат то сахар.

Гар кушандам, ки туро,
танҳо туро мехостам,
Гунчаҳои боғи мову ту вале нашкуфта монд.
Балки дар як гӯшаи қалби ту маскан доштам,
Розҳои мо ба ҳамдигар вале ногуфта монд.

Ошиқонро худписандӣ мекунад носозгор,
Чашми бахти одамиро худнамоӣ баста аст.
Ҳар ду бар ду роҳ рафтему гузашт он рӯзгор,
Аз ҳавоҳои муҳолиф тори меҳри мо гусаст.

Ҳар касе ҳамдасту ҳар хушбахт гар ёрат шавад
Ту сазоворӣ фидо созад ба роҳат ҷону тан.
Дар раҳи пасту баланди умр ғамхорат шавад,
Дӯст дорад, сер ногашта зи рӯят, мисли ман.

ШОИР АЗ ГУФТОР МОНАД...

Шоир аз гуфтор монад,
Базмҳо бечӯш монанд,
Канда бошад тори танбӯр,
Ҳофизон хомӯш монанд.

Бе фурӯғи шеъри шоир
Раҳравон гумроҳ бошанд,
Нокасон аз дилсиёҳӣ
Доғи нав бар моҳ пошанд.

Шоир аз гуфтор монад,
Мункирон ғавғо кунанд,
Оқилон хомӯш монанд,
Ҷоҳилон даъво кунанд.

Бишканад гар килки шоир,
Бишканад паймони ёрон,
Нашканад ғавҷӯби раҳҳо,
Нашканад армони ёрон.

Гар забун афтод шоир,
Теғҳо урьён шаванд,
Сабзаҳо сӯзанд яксар,
Кинаҳо чӯшон шаванд.

Гар сухангӯе набошад,
Чӣ баҳору, чӣ хазон.
Ҷаҳл монад бечазову
Адл гардад безабон.

Бе ҷилои шеър бошад
Ҳусни зан ҳам бефурӯғ,
Шоир аз гуфтор монад,
Ишқ мегардад дурӯғ.

ТИФЛИ ОФТОБ

Ханчари барқ абрро аз ҳам дарид,
Сар бурун овард хуршеди баҳор.
Ҳамчу пирони кӯҳистонӣ банур,
Тори ришаш паҳн карда ҳар канор.

Ман, ки тифли офтобам, ҳар саҳар.
Панҷаи хуршед бошад бар сарам.
Хоназоди офтобам дар замин,
Нури он бар сар чу дасти модарам.

Ташнаам ман чашмаи хуршедро,
Ман ба роҳи офтоб истодаам.
Бе шуояш сабзаи пажмурдаам,
Бе нигоҳаш соғари бебодаам.

Ман ба мисли мавчи нури офтоб
Мезанам фаввора аз девору дар,
Рӯи сахроҳо парешон мешавам,
Тори кӯҳҳо медурахшам ҳар саҳар.

Ман фурӯ резам ба қаъри чоҳҳо,
Тангнои тираро равшан кунам,
Ман сукути рӯдҳоро бишканам,
Бо забони қатраҳо шеван кунам.

Шӯълаи хуршедро бар дашту дар
Ҳалқайи чашмони ман бар мекашанд,
Аз кафи дастони ман фасли баҳор
Лолаҳо бишкуфта соғар мекашанд.

Ғунчаҳо во гашта дар оғӯши ман.
Рангу бўи гул зи эъҷози ман аст.
Аз кудумам даштҳо гул мекунанд,
Ҳусни хок аз сӯзу

аз сози ман аст.

ЧАШМҲОЯТ

Ёди ту рӯзу шабон дар сари ман мерақсад,
Барқи чашмони ту дар соғари ман мерақсад.
Чашми ту аз гулу аз ахтару аз оби равон
Ҳар шабе дар сари ман, дилбари ман, мерақсад.

Мӯи нобофта дар гирди сарат чанбар буд,
Қадди ларзони ту дар нозу адо дигар буд.
Чун баҳор аз қадамат хонаи ман гул мекард,
Ҳар қадам, ҳар суҳану ҳар ниғаҳат дилбар буд.

Чун гиёҳи сари роҳат зи назар афтодам,
Лек ман кай зи паи фикри дигар афтодам?!
Қавли ман буд якеву дили ман буд яке,
Сустаҳдии ту шуд ҳаҷр ба сар афтодам.

Боз мағрур ту аз пеши назар мегузарӣ,
Боз дар базм ту ҳар як қадамам мешумарӣ.
Боз мерақсию ҳар дам сари ман чарх занад,
Боз бо чашми пур аз роз ба ман менигарӣ.

Ҳар сари сол гар аз нав чу гияҳ мерустам,
Рӯи гарму нафаси поки туро мечустам.
Гар диле дораму в-ар дидаи меҳрафшоне,
Боз аз меҳру вафо дастагуле мебастам.

Як замон бозии чашми ту дил афрӯхт маро,
Як замон дору мадори ту басо сӯхт маро.
Боз ман силсилаҷунбони вафодоронам,
Меҳри поки ту, гуло, кина наомӯхт маро.

ТЕШАИ НАЧҚОР

*Барои устои арҷманд
Мирзо Турсунзода*

Гӯянд падар дуредгар буд,
Ў чӯбтароши пурхунар буд.
Чун теша задӣ ба чӯб начқор,
Диданд дар он ҳазор асрор.

Фарзанди суханшиноси усто
Шуд рандакаши каломи шево.
Бунъёд ниҳод ба пойдорӣ
Аз шеъри латиф кохи раъно.

Дар даҳр иморат аз сухан кард,
Ў кишвари назмро чаман кард
Овозаи шеър дар даҳон рафт,
Андар дили мардумон ватан кард.

Афрохт бинои пойдоре
Аз шеъру суруди дӯстдорӣ.
Дилҳо зи ҳунар
ба чӯш овард,
Аз ҳуш рабуду ҳуш овард.

1971

РОЗИ МАҲТОБШАБ

Шаби маҳтоб, гулгаштеву дарёё,
 Нигоҳи ёри бепарвою хомӯш...
 Фаромӯшам намегарданд асло,
 Намегарданд як умре фаромӯш.

Агар дарёё забон медошт, мегуфт,
 Муҳаббатро чӣ подоше супурд ӯ.
 Дили бечораамро бетараҳҳум
 Ба монанди аноре мефишурд ӯ.

Ба роҳи хеш вай ҳам рафт, ман ҳам,
 Бирафту бахти осон чувст ҳар чо.
 Валекин ман начустам бахти дигар —
 Нашуд доғи вай аз дил шувт асло.

Ғами норафтани ҳаргиз набудааст,
 Чу кӯҳ бошад, ки мӯ-мӯ меравад он.
 Бирафтам, гарчӣ тан додам ба қисмат,
 Дили якрав вале дар банди ӯ монд.

Чавонӣ меравад, хайҳот, дигар
 Наеояд ба чӯи умр ин об!
 Ба соҳилҳои ту, руди азизам,
 Наеоям дигар шабҳои маҳтоб.

Агар он ваъдабоз ояд, аё дӯст.
 Сари роҳаш бигир аз мавҷ занҷир.
 Фаромӯшат нагардад, руди маҳбуб,
 Дили сӯзони ман аз дасти вай гир.

ШЕЪР ЧИСТ?

Шоир аз ҷавҳари ҷон шеъри ҷилодор кунад,
Ҳамчу даръё раҳи худ ҷӯяду ҳамвор кунад,
Ў сукути дараҳоро шиканад ҳамчу баҳор,
Чашмаҳоро ба хурӯш ораду бедор кунад.

То ки ҳар шеър ба дилҳои дигар роҳ барад,
Шоир аз хуни ҷигар мазҳари ашъор кунад.
Ҳама кас замзамаи шеър ба сар дораду лек,
Ў ба шамшери қалам шӯраду пайкор кунад.

Шоир аз шеъри касон маънигадой накунад,
Оядаш нанг аз он ҳарф, ки такрор кунад.
Ҷомаи нав натавон дӯхт ба дарбеҳи куҳан,
Аз чунин беҳунари марди ҳунар ор кунад.

Эй ки аз шеъру сухан номи баландат ҳавас
аст,

Аз дили худ сухане гӯ, ба диле кор кунад.

1970

МАКТАБ

Гарданд бе ман дар ин дабистон,
 Гарданд бе ту дар ин хиёбон.
 Навошиқон боз ашъор хонанд,
 Гулдухтарон боз ин ҷо хироманд,
 Ҳар субҳ бе ту, ҳар шом бе ман.

Занги танаффус, зангӯлаи дарс
 Дарҳои шодӣ во мекунад боз,
 Чун кӯҳсорон оғози сад рӯд
 Дар оғӯши худ ҷо мекунад боз,
 Ҳар рӯз бе ту, ҳар рӯз бе ман.

Рафтему ҳамчун эълони кӯҳна
 Акси ману ту аз лавҳа гиранд.
 Дар хотири мо такрор-такрор
 Он рӯзгорон бас беназиранд,
 Ҳар рӯз бе ту, аз ҳар шом бе ман.

Пайроҳае, ки мо медавидем,
 Гардад алафпӯш, ором гардад,
 Чун ресмони дар раҳ фитода
 Баъд аз назарҳо гумном гардад,
 Ҳар рӯз бе ту, аз ҳар рӯз бе ман.

Аз паҳлӯи он шояд ҷавоне
 Пайроҳаи нав месозад оғоз.
 Дар қад-қадӣ он балки нигоре
 Бар ишқи ёре дилро кунад боз,
 Ҳар рӯз бе ту, ҳар рӯз бе ман.

ҶОИ ТУ ХОЛИСТ...

Рӯи қолини сабза биншаста
Роз гуфтем бо суруди баҳор.
Лек ҳасрат намебарам дар дил,
Розҳои ногуфтаам бисъёр.

Навбаҳорони аз ҳама зебо,
Пургулу пурумеди ман боқист.
Дар дилам шеърҳои ногуфта,
Достони наву куҳан боқист.

Боз дар чашмҳои пуруммед,
Шӯълаҳои шарораборам ҳаст,
Дар лабони ҳамӯши сӯзонам
Оташин шеъри васфи ёрам ҳаст.

Метавонам, ки бо суруди хуш,
Боз мафтун кунам нигореро,
Боз хушбахт мешавад бо ман
Ҳар яке нозанини шаҳри мо.

Ғам надорам, ғариб ҳам не ман,
Ќуфти ман меҳру моҳ хоҳад шуд.
Ёри ман нозанини беҳамто,
Шӯҳи олампаҳоҳ хоҳад шуд.

Лек дар сина ҷои ту холист,
Дигар он пур намешавад ҳаргиз.
Оташи ишқ ҳар касеро сӯхт,
Доғаш аз дил намеравад ҳаргиз!

ТИРЕЗАҲО

Мисли ситора чашм кушоданд як ба як
Тирезаҳо чу дидаи андешаҳои ман.
Рахшанд ҳар шабу сахар аз нури зиндагӣ,
Ин дарчаҳои дилбари рамзошнои ман.

Дерест ман ба шӯълаи ин шишаҳои пок
Ҳар шаб назора дораму ҳар субҳ интизор.
Дерест ман ба партави ин пардаҳои роз
Хонам таронаҳои дилангези меҳри ёр.

Чун бурчи раҳнамой, шумо, эй тирезаҳо,
Мармуз лавҳаед пур аз гуфтугӯи мо.
Чун қосиди нигори гуландом оғаҳед
Аз ҳар ишорату нигаҳу пурсучӯи мо.

Мисли саҳифаҳои китоби муҳаббатам
Хонад ҳамеша рози шумо чашми чори ман.
Ҳар гоҳ чу парда мекашад он шӯҳ беҳабар,
Гӯё ниқоб мекашад бар рӯзгори ман.

Эй чашмҳои гарми суҳангӯи ошно,
Эй дидаи кушодаву хандони дилбарам!
Бе равшании поки шумо ҳар шабу саҳар
Мисли чароғмурда касе зору музтарам.

Бинам агар кушодаву рахшону босафо,
Хандад ҷаҳони бекарон ҳар дам ба рӯи ман.
Чашмам ба осмону замин баста мешавад,
Ҳар пӯшад он нигор шуморо ба рӯи ман.

ФИЛИ ПИР

Солҳо ин фили дастомӯзро
Кас надида очизу афтодарӯх.
Фил не, рӯи сутуни чор по
Устувор афтода гӯё лахти кӯх.

Солҳо дар боғи ҳайвоноти шахр
Буд маҳбуби ҳама хурду калон.
Шӯху ширинкору беозор буд,
Шодмон буданд бо вай одамон.

Заъфи пирӣ карда ранчураш магар,
Ў дигар аз гӯшае н-ояд бурун.
Хуштаку фаръёдҳои баччаҳо
Филро бас беасар бошад кунун.

— Аз сари мардӣ ба по истодаӣ,
Фили бозингар,
намехобӣ чаро?

Ё худ аз пирӣ ту исъён мекунӣ,
Ё ба дил дорӣ ту дигар муддао?

Гуфт фил. андар ҷавоби ман ба дард:
— Пири ранчурам,

вале ҳастам бапо,
Мард дар бистар бимирад, мард нест,
Очизу музтар намирам ҳеҷ гоҳ.

1971

БАЗМ

Ман ин бода нӯшам ба ёди гуле,
Ки бо ӯ маро хотир осуда аст.
Агарчи дар ин ҷо надорад, хузур,
Хаёлаш фараҳ дар дил афзудааст.

Бинӯшам ба ёди ҳамон нозанин,
Ки бо ӯ басо талху ширин шудам.
Гаҳе худнамову гаҳе хурдагир,
Гаҳе беш аз ҳад ба тамкин шудам.

Ман ин арғувони қадахро тамои
Бинӯшам ба ёди ҳамон дӯстдор,
Ки бе ман ҳама ҷо дилаш тангу танг,
Ба роҳам ҳама шаб бувад интизор.

Ман ин бода нӯшам барои гуле,
Ки ӯ ҳар ғамамро ба ҳам дидааст,
Вале рӯзи шодиву дилчӯиҳо
На ҳар бор ӯ дар канорам нишаст.

Ман ин бода нӯшам барои гуле,
Ки ӯ дар муҳаббат фидокор монд.
Ҳамеша ба рӯям нахандид ӯ,
Валекин ба меҳраш вафодор монд.

ДАРӢ ШАВ

Чун уқобе ба фазо бол кушо, боло шав,
Зери пар гир ҷаҳоневу ҷаҳонпаймо шав.

Ҳайф чун хор ба домони хасон печидан,
Сӯз чун лола, дило,
машъалаи саҳро шав.

Гар матоест туро муштарие пайдо кун,
Нест умри абадат,
чаши кушо, бино шав.

Оби мурдоб агар моҳии заррин парвард,
Ҳочати хеш мабар,
ҷӯш зану дарӢ шав.

Донасӯз аст агар хоки ҷаҳони дигарон,
Мушти гил дорӣ ту ҳам,
аз гили худ пайдо шав!

1970

ПАНДИ ПАДАР

Чун рӯд роҳи худро мо худ кушода будем,
Бар ҳукми қисмати худ мо тан надода будем.
Бар ташнагон зи даръё обе надод дунъё,
Аз чашмаи дили худ даръё кушода будем.
Хору ҳасе набуда садде, ки роҳи мо буд,
Бар теғҳои урьён мо по ниҳода будем.
Бар дӯши хеш умре бори замона бурда,
Мо пайравони роҳи кас нофитода будем.
Маро ҳам инчунин буд як умр, як ҷавонӣ,
Бингар, ки мо саропо азму ирода будем.

1970

МИННАТИ БОЛИН МАКАШ

Аз кӯҳ сарнагун шаву аз санг амон мапурс,
Аз захми тир нола кун, раҳм аз камон
мапурс.

Роҳи талош бигзину ҳиммат баланд дор,
Зинҳор дасти ёварӣ аз нокасон мапурс.

Дар об ғарқа гарду даме дасту по бизан,
Аз бутта лутфу марҳамат аз осмон мапурс.

Шафқатталаб чи лоиқи ин гирудор шуд?
Аз фили дар қафас раҳи Ҳиндустон мапурс.

То метавонӣ миннати болин макаш, ҷавон,
Дастат ба сар гузору зи кас ину он мапурс.

1970

ШЕВАИ МУНОФИҚОН

Ман шеваи мунофиқон бас озмудаам,
Гаҳ бо ту як мавиз ду тақсим мекунанд.
Пеши ту лоф мезананд аз сидку дӯстӣ,
Сар ҳам гаҳ аз ниёз,
гаҳ аз бим мекунанд.

Гоҳо ба пеши пой ту ҳам гашта лаҳзае
Сар гӯиё ба ҳурматат таслим мекунанд.
Бовар макун тамаллуқи ночори нокасон,
Бар кӯҳ то баромадан таъзим мекунанд.

1970

МАСЎЗОН НОМАҲОИ ОШИҚОНА

Бароят нома не, як пора дил буд,
Ба хилват хонда механдидӣ ҳар бор.
Шабонгаҳ монда дар зери сари худ,
Ба оби дида тар мекардӣ бисъёр.

Нигоро, номаи ошиқ масъӯзӣ,
Суруди ошиқи содиқ масъӯзӣ.

Масъӯз он номаҳои ошиқона,
Масъӯзаш боз хоҳӣ шуд пушаймон.
Миёни дафтарат бигзор монад,
Ба мисли шоҳаҳои хушки райҳон.

Масӯзон номаҳои ошиқона,
Масӯз он монад аз сӯзе нишона.

Чаро дар оташ андозӣ хати ёр?
Масӯз он номаҳо бо оҳу нола.
Басо оянд мурғон ҳам дигар бор
Ба сӯи лонаҳои порсола.

Масӯзон номаҳои меҳрубонӣ,
Масӯзон рози дилҳои чавонӣ.

Саросар номаҳои бегуноҳӣ,
Ба чуз меҳру вафо сирре надоранд.
Ба ту аз ҳеҷ марде, ҳеҷ гоҳе
Чунин мактубҳо дигар наоранд.

Масӯзон номаи уммедворӣ,
Аз он беҳтар дилосой надорӣ.

1966

МУҲАББАТ

Ба монанди замини норасида
Гили хомӯш будам, сард будам.
Ки сурат дидаву сират надида,
Ба сӯзу дарди кас бедард будам.

Намедидам чи сон себарга меруст,
Ба рӯи дашту дар домони кӯҳсор.
Намедидам чи сон хуршед мешуст,
Танаш дар оби раҳмат ҳамчу бемор

Ба рӯзи сахти худ хандидам он рӯз,
Қавони худсару худрой будам.
Надонистам,

ки толеъ чисту қисмат,
Аҷаб хушбахту рӯҳафзой будам.

Чу манзилгоҳи бекас монда будам,
На дуде,

на чароғе доштам ман.
Муҳаббат шӯълае зад дар вучудам,
Ба дил сӯзу гудоз анбоштам ман.

Азизон, ишқ асроре надорад,
Ба худбинон сару коре надорад.
Бичӯшад аз дили он кас, ки умре
Ба дунё ғайри дил боре надорад.

1970

БЕ ТУ ДАР САЙР БУДАМ...

Бе ту дар сайр будам,
Дар шафати абр будам,
Дар бари қулла, --
Таҳи шаршараи наҳр будам.
Борҳо бо ту дар ин гулдара биншаста
будам,
Ёд дорӣ, ба сарат чанбари гул баста будам...
Кӯҳ, он кӯҳу чаман, он чамани сабзи баҳор,
Рӯд, он рӯди булӯрини ҳамон замзамакор.
Кабкҳо нағмасаро санг ба санг мепаранд,
Шабпаракҳои чаман нусхаи гул
мешумаранд.
Пок аз гард руҳи сабзаву себаргаи тар,
Хушҳавоест, ки полуда чу чашмони сахар.
Омадам бе туву бо ёди ту дилтанг шудам,
Ёр, ин ҷо ҳама ҷон ёфту ман санг шудам.

НАДОМАТ

Нарав, эй ёр нарав, аз дилам уммед мабар,
Гӯш кун бар суханам, даст наафшон ба ҷафо.
Нарав, эй шодии ман, аз гунаҳам бозгузар,
Дил набардор аз ин хонаи уммеду вафо.

Дил набардор ба сахл аз мани бечора чунин,
Ногаҳ аз дӯст ҷудо гашта, нагунсор шудам.
Аз гуноҳе, ки гузаштан нашавад, бозгузар,
Ман хато кардаму бо бераҳае ёр шудам.

Шодиям аз рухи шодоби ту бошад асаре,
Дили ман бо гули рӯи ту ҳаёт аст мудом.
Бо ҳама мастиву майнӯшиву девонагарӣ,
Синаам хонаи уммеду нишот аст мудом.

Бо ту як риштаву яктофта монам ба ҷаҳон,
Ҳар ду як байт сурудем зи ду мисраи умр.
Нарав, эй ёр, баҳори дигаре нест, бидон,
Навбати кишти дигар нест ба ин мазраи умр.

1970

БОЗ АЗ РОЗҲОИ МАҲТОБӢ

Шом аз сояҳои нилобӣ
Хайма бар рӯи пахтазорон зад,
Бар машом аз насими бегоҳӣ
Накҳати кокулони ҷонон зад.

Ман дар оғӯши хотироти дур
Мегузаштам аз ин раҳи сахро,
Дар сари роҳи ман тарозудор
Пахта бар мекашид бо ғавғо.

Нарму оҳиста аз канори рӯд,
Хандаи дилбарона меомад,
Аз ҳама сӯй нағмаҳои шӯх
Мавҷҳои тарона меомад.

Пахтачиндухтарони хушгуфтор
Аз муҳаббат тарона меҳонданд,
Дили манро ба ҷӯш оварда,
Ғазали ошиқона меҳонданд.

Боз ёди нигори дерина,
Оташ афрӯхт дар тану ҷонам.
Розҳои нагуфтаам бо ёр
Шӯр афганду кард хайронам.

Боз дар банди ишқи деринам,
Боз дар байни пахтазоронам.
Орзуҳои рафтаам аз нав
Аз қучо зинда шуд, намедонам.

ФИРЕФТА

Дили пурҳасрате чун чоми лабрес,
Ду чашмон нимапӯшу дардангез.
Чаро аз ҳамнишинон шиква дорӣ?
Чаро аз худ насозӣ шиква ҳаргиз?!

Ту мегӯӣ,
ки чашми бахт кӯр аст,
Ки қисмат баҳру оби баҳр шӯр аст.
Ту мегӯӣ зани зебост бебахт,
Агарчӣ дар малоҳат ҳамчу хур аст...

Кунун ҳар мард пешат нописанд аст,
Ҳама дунё дурӯғу макру фанд аст.
Машав навмед аз толеъ,
ту, эй гул,
Ки инсон бо умеди худ баланд аст.

Чавононе,
ки бо ту ёр буданд,
Зи лутфат чумла бархурдор буданд,
Ба ту ошиқ набуданд аз дилу қон,
Ба ном ошиқ ва ё хушдор буданд.

Машав ранчидахотир, эй гул, эй гул,
Машав дилсард охир,
эй гул, эй гул.

Маҷӯй аз раҳгузар ҷуфти вафодор,
Машав мафтуни зоҳир,
эй гул, эй гул.

Ба дунё мардуме,
ки некбинанд,
Зи гулзори сари раҳ гул начинанд.
Агар дар роҳ гул не,
бахт рӯяд,
Яқин дар сояи он кам нишинанд.

НИМИШАБ

Нимишаб буд дар канори рӯд
Нағма сар кард марди нобино.
Нолаи дилхарош оҳиста
Рехт дар ҳам сукунати шабро.

Дар фазои хомӯши кӯҳистон
Нолаи най ба дард мелағжид.
Дар сукути замини симобӣ
Шӯълаи қалби мард мерақсид.

Нимишаб найнавози нобино
Ранчи дилро ба нағма мепардохт.
Ӯ ба оҳанги нойу савти рӯд
Дар дили шаб сурур меандохт.

Дар сари ӯ ҳавои ёди кист?
Сози ӯро кӣ сӯзи чон додаст?
Машъали шеъри кист дар дили ӯ,
Ё ки сайди кадом сайёд аст?

Кист имшаб зи нағма беором?
Дар дили нимишаб кӣ бедор аст?
Кист дар печу тоб афтода,
Кӣ аз ин нағмаҳо дилафгор аст?

Шарфае ногаҳон ба гӯш омад,
Ё ки ногаҳ насим бол афшонд,
Сози пурсӯз аз наво афтид,
Моҳ бар китфи кӯҳ сар мемонд...

СУРУДЕ ХОН

Бихон, ёро, суруди шодмонӣ,
Бихон, ёро, суруди дилситонӣ,
Саро аз меҳри покат бори дигар,
Саро аз орзуҳои ҷавонӣ.

Бихон монанди мурғони хушилхон,
Ки то сайёд гардад моту хайрон.
Бихон то ғулғул афтад дар дили кӯх,
Бихон, оҳуи шӯх ояд ба ҷавлон.

Суруде хон, ки ғам гардад фаромӯш,
Суруде хон, ки дилро оварад ҷӯш.
Аз овозат ҳамеша дӯстонро
Расад шодӣ, расад уммед бар гӯш.

Сурудат ҳамсафар бошад ба ёрон,
Сурудат то бигардад роҳати ҷон.
Бихон аз шавқи дилҳои ҷавонӣ,
Сурудат болу пар бахшад ба инсон.

1966

САҲАРГОҲОН

Саҳаргоҳон ба истиқболи хуршед
Баро бар қуллаҳои кӯҳсорон.
Рух андар чашмаи нури шафақ шӯй,
Нафас гир аз насими обшорон.

Ҳавояш соф чун оби равонаш,
Заминаш поку пок аст осмонаш.
Ҳама гарду ғубори тира дар паст,
Чу оби қари кӯза таҳнишин аст.

Сабукрӯх аст инсон дар баландӣ,
Намебинад аз ин ҷо пасти роҳ
Ба қайди худ гирифтори надорад,
Набистезад ба ҳар ошӯби бадхоҳ.

ТАРОНАИ ЁВОН

Ман чу саҳро беканорам,
Чун назарҳо беҳудуд.
Чун биёбон безабонам,
Рӯзу шабҳо дар сукут.
Синаи саҳроям аммо
Хоки бодоварда нест,
Гӯшаи сарбастаеву
Шавқи дар худ мурда не.
Дил ба рӯи каф чу саҳро
Ман на пастам, не баланд,
Ҳар кӣ ояд, рӯи каф дил —
Гӯй дастархони ман.

Гар бубинӣ дар дили ман.
Гӯшаеро дар ғубор
Беумеде, бенавиде,
Бе ҳавои рӯзгор?
Ҳар кӣ бошӣ, ист як дам,
Дил макан, ҳоло марав.
Умр дар пеш аст охир,
Беҳабар аз мо марав.
Ин биёбон аз садоқат
Лолазорон мешавад,
Сайргоҳи ошиқону
Кӯи ҷонон мешавад.
Ман чу саҳро гар ту ой,
Ҳамчу оби сарди Вахш
Дашти Ёвони туам ман,
Босафову рӯҳбахш.

ТАВБА КАРДЕМ

*(Ба хотираи кайҳоннаварди шаҳид
Владимир Комаров)*

Хабари марги муфочоти далер
Дар асабҳои ҷаҳон ларза фиканд.
Дар гулӯ печ зад оҳи ҳама кас,
Аз дили даҳр фиғон гашт баланд.

Шарари синаи халқу ватанам
Рафту баргашта ба манзил нарасид.
Қосиди пурдили халқам ин бор,
Дар сари роҳи само гашт шаҳид.

Ў на Колумб, ки бар сарвати Ҳинд
Роҳ ҷусту яке Амрик кушуд.
Ў ба амри ватану ҳукми замон
Банди афсонаи торик кушуд.

Чун Магеллони само одамият
Достони сафараш меҳонад.
Ҳамчу Беруниву Сино ўро
Ин замин шӯҳрати худ медонад.

Ў нарафт аз паси як пора замин,
Ба само шайтанатангезӣ нарафт.

Ҷон Стейнбек², ҳамчу фарзанди шумо
Сӯи Вьетнам паи хунрезӣ нарафт.

Ӯ нарафт аз паси симу зари муфт,
Ё паи меваи боғи дигарон.
Набуд ўро тамаъ аз моли касе,
Набуд ў марҳаматеро нигарон...

Бедилу бешарафе хушнуд аст:
— Мо нагуфтем, ки барвақт ханӯз...
Панд гӯяд мушаке бо ҳикмат:
— Ба кӣ даркор само ин шабу рӯз?

Пурсад андар паси девор ниҳон:
— Тавба кардед, аё шаккокон?
— Аз азал тавбафаромӯшонем,
Обию оташием мо яксон.

— Тавба кардем?..
Ватан фармон кард
Кӯдаку духтари мо тавба накард.
Павлику Зоя магар таслим шуд?
Не, не, аз қисмати худ шиква накард.

Аз азал тавбафаромӯшонем,
Зиндагонӣ ба роҳи мо гардад.
Ба ҳамон роҳе, ки ҷон кард нисор
Қудрати одамӣ боло гардад.

1967

² Ҷон Стейнбек — адиби маъруфи америкӣ.

НИҚОБ

Як замон марди фурӯтан буд ў,
Дар назар бо одамон ғамхор буд.
Ҳам баробар буд бо хурду калон,
Доимо пуркору камгуфтор буд.

Як замон дар байни ёру дӯстон
Хуштабиат,
хушсухан дилзинда буд.
Ҳар нигоҳаш чашмаи сидку сафо,
Љумла дилҳоро ба домаш мерабуд.

Борҳо аз сӯзи дил,
бо тобу таб
Ў ба дарди дигаро дигарон гирифта буд.
Бо касе сурху сафед асло нашуд,
Дар сари қаҳру итоб оҳишта буд.

На хушомаддӯст,
на таърифхох,
Дар назархо чони одам буд ӯ.
Беҳтарин ҳамроҳ дар роҳи сафар,
Марди бас хушбахти олам буд ӯ.

Баъдтар аз одаму одамгарӣ —
Аз атои умри худ парҳез кард.
Дӯстони хурд даркораш набуд,
Оташе аз хирарой тез кард.

Одами ҳарчанд бошад дар ниқоб,
Дер ё зуд боз ифшо мешавад.
Лек ман ҳайронам охир, дӯстон,
Аз куҷо ин дард пайдо мешавад?

НА ИНУ НА ОН

На дар ту хазоне, на дар ту баҳоре,
Ба чуз тирасурат ба дунъё чӣ дорӣ?

На обӣ, на оташ, на бодӣ, на хокӣ,
Ба ҳар чашми бино нишаста ғуборӣ.

Чу шабтоб кирме ту зулматпаноҳӣ,
Чи мавҷуди хокӣ, ки гардунвиқорӣ?

Ба нармӣ на лаҳмӣ, на сахтӣ чу сутхон,
На ину на онӣ, маи беҳуморӣ.

Чӣ гӯям туро ман, чу лойе дар ин рах
Ба ҳар по нишаста қадам меғузорӣ.

Забон дар даҳон каш зи мардумфиребӣ,
Малахро чӣ даъвӣ ба шоҳиншиқорӣ.

1967

ҲУЛБӢЙ

Ранг додаст замин чумла гиёҳу гулро,
 Ранги худро ба ту додаст ҳамин хоки Ватан.
 Бурдаанд атри заминро ҳама гулҳо бо худ,
 Бӯи худ дода ба ту хоки фараҳноки Ватан.

Дур аз ёру диёр атри диловези туро,
 Ёфтам дар лаби даръёчаи шӯҳоби дигар.
 Обаки сарду зулоли деҳа ёдам омад,
 Кофтам накҳати гумкардаам аз сабзаи тар.

Обаки кӯҳии мо таъми шифобахши ту дошт,
 Сар ниҳад то ки ба пой ту, давон меомад.
 Ба машом атри фараҳбахши ту меомад аз он,
 Пояи барги туро бӯсазанон меомад.

Дар хумори туям, эй меҳргиеҳи хокам.
 Дар машомам ҳама дам бӯи фараҳбахши ту буд.
 Дур аз соҳили Варзоб дилам ёди ту кард,
 Дар назар ҳулбаи хушбӯи лаби чӯй намуд...

Дар лаби чӯй ба ёди ту нишинам нафасе,
 Зи насими ту нафас гираму гӯям ҳар бор:
 Бӯи ту, бӯи замин, атри шифобахши ватан,
 Бӯи тифливу чавониву баҳори кӯҳсор.

РУБОИЁТ

Баъд аз сари мо низ ҷаҳон хоҳад буд.

Ин гирьяву ханда ҷовидон хоҳад буд.

Обе, ки ба ҷӯй меравад, нолон аст,

3-ин ҷӯй гузаштан ормон хоҳад буд.

Аз неруи тан ҳикояте хоҳад монд,

Аз хусни ҷавонӣ сурате хоҳад монд.

Бар умри гузаштаи худ афсӯс махӯр,

Аз меҳру вафо саодате хоҳад монд.

Ҳиммат сухани дастнигарҳо будаст,

Ҳотам ҳашаами тангназарҳо будаст.

Он чашм, ки гуфтаанд дунёбинаш,

Кӯри худу бинои дигарҳо будаст.

Аз марг амон, ки ёфт, то ман ёбам?
Боз умри ҷавон кӣ ёфт, то ман ёбам?
Шеърам ҳамагӣ паёми фардои ман аст
3-ин беш ҷаҳон, ки ёфт, то ман ёбам?

Ҳар ошики булҳавас наояд ба дарат,
Ҳар лофзани намешавад ҷонсипарат.
Дар боғи ҳаёт нахли ишқе парвар,
Дар мавсими пирӣ соя созад ба сарат.

Шаб чашм ба роҳ, печу тобам додӣ,
Бар ман сабақе зи сарҳисобам додӣ,
Бар нуқли лабат умед бастам, ҳайҳот,
Аз мурғи дар осмон кабобам додӣ.

Чун лола зи дур сурхрӯй накунам,
Бо дилсияҳон шукуфтарӯй накунам.
Бо неку бади ҷаҳон дилоростаам,
Аз халқи ватан канораҷӯй накунам.

Субҳе зи гиребони шабам механдад,
Хуршеди ман андар талабам механдад.
Оташ ба дилам зи меҳри ӯ пеши касон
Месӯзаму чун лола лабам механдад.

Чун лола агар бо дили доғе бошам.
Он беҳ, ки гиёҳи боғу роғе бошам,
Қандил нашавам ба қасри шоҳон ҳаргиз
Дар кулбаи бенаво чароғе бошам.

Хоҳам ба мисоли оби дарё бошӣ.
Гаҳ гулшану гаҳ бодняпаймо бошӣ,
Ќўшиву хурӯшиву ситези аммо,
Дар тирамаҳи умр мусаффо бошӣ.

Гар ғунча ниқоб медарад, хушнудам,
Гар чашма ба рӯд мебарад, хушнудам.
Аз лонаи хештан агар чӯчаҳаке,
Рӯзе чу уқоб мепарад,
хушнудам.

Ман рози дилам ба гӯши гулҳо гӯям,
Таскини дилам зи тоби дилҳо чӯям.
Чун дона миёни хоки раҳ гум шудаам,
Шояд ки ба иқболи ту фардо рӯям.

Ман қатрааму зиндагиам ошӯб аст,
Домони яке рӯд маро матлуб аст.
Аз халқ канора чустан кӯрдилист,
Аз хеш гаҳе канора чустан хуб аст.

Гаҳ бар гулу гаҳ ба боғбон механдам,
Гаҳ бар худу гаҳ ба бехудон механдам.
Ҳар кас, ки ба ҷуз хеш касеро
нашинохт,
Хомӯш ба сармастии он механдам.

Дар хилвати хеш гӯи Афлотунӣ,
Аз беҳабарӣ муаллими гардунӣ.
Пое ба замин гузору чашме бикшо.
Дар ҳар қадаме бинӣ зи худ афзуне.

То ғунча шукуфт, субҳидам мегузарад,
Ғавғои таккабури ту ҳам мегузарад.
Аз ёри нахуст дил набардор ба сахл,
Ин бахти хуш аз кӯи ту кам мегузарад.

Аз туст кунун маро ҳама шодиву ғам,
Аз туст чӣ бахти неку толеи бадам.
Дил сахфаи нонавиштаи дафтари туст,
Бинвис, чи меҳоҳӣ,
ба дасти ту қалам.

Ҳар гул зи баҳори нав нишон аст маро,
Ҳар қатра ба рӯд ҳамзабон аст маро.
Ин қадр ба чашми кам мабин, эй ғофил.
Дар сина ниҳон баҳри дамон аст маро.

Дур аз ту дилам шод нашуд, шод
нашуд,

Бе ту сарам аз хичолат озод нашуд.

Бе ту қадаме пеш ниҳам, пас мерафт,

Бе ту мадади табъи худодод нашуд.

Дар чашми рамузбин тамошост китоб,

Гар кайфияте шиносӣ, дунъест китоб,

Эй беҳабар, аз бузургиҳои катра,

Гар ғӯта задан тавонӣ, даръест китоб.

Эй катраи пок,

роҳи худ гум накунӣ,

Бе руд дар ин ҷода талотум накунӣ.

Ҳастии ту як ҳалқаи ин занҷир аст,

Ҳуш дор, ки ин силсиларо гум накунӣ.

Онам, ки талотум аз вучудам наравад,
Аз дил шарарам ба тирадудам наравад.
Ошуфтагии сари ҷавонам боқист,
Ин сӯзи ҳаёт аз сурудам наравад.

Наврӯз расад рубоб дар даст баро,
Аз ишқ чу гул хумор нашкаст, баро.
Ман рози дилам ба гӯши гулҳо гӯям,
Гар накҳати гул шамиданат ҳаст, баро.

Тасвири ту бо қалам муяссар нашавад,
Ташбеҳи ту моҳу меҳру ахтар нашавад.
Дар нозукиву лутфу адоҳо суханам
Бо мисраи қоматат баробар нашавад.

Гардун чу ба сӯи мардум андохт

каманд,

Овард басте сари баланде дар банд.

Ҳар мард чу Рӯдакӣ ба домаш н-афтод,

Ин гург ду чашми равшани ӯро канд.

Дар хилвати рози мо наё, эй бадхӯ,

Гар омадаӣ, аз дили худ кина бишӯ,

Сози ғаразу кинакашӣ барҳам зан,

Чун зоғ ту аз меваи мо кирм маҷӯ.

Эй бахт, маро ранҷ мадеҳ бо афсун,

Чун хома ба ҳар даст макун хору забун.

Ҳар он чӣ дилат хост раво дор, вале

Дар қабзаи нокасон маро зоча макун.

Чун рӯд ман аз баландиҳо паст шудам,
Чун боди сабо поку тихидаст шудам.
Лек иззати худ нарехтам пеши касе,
Бо шавкати сарбаландиҳо маст шудам.

Дар маҳфили чумла пухтагон мо хомем,
Бо ростдилии хештан нокодем.
Аз чарбзабонӣ рӯи шум овардем,
Чун оинае ба пеши зиштандомем.

Ҳар чо, ки ту рафтӣ, дар канорат будам,
Бе ваъда сари раҳ интизорат будам,
Нохонда ба сад баҳона дар хонаи ту,
Ҳар рӯз зи бахт умедворат будам.

Аз гуфтаи худ наям парешон, эй дӯст,
Аз кардаи худ наям пушаймон, эй дӯст.
Ман хӯшаи донарез гаштам акнун,
Аз оташам ин қадар матарсон, эй дӯст.

Аз кори ту гар рақиби ту ошуфтаст,
Ғамгин манишин,
хилофи маҳзе гуфтаст.

Ҳар гоҳ ба тавсифи ту пардохт рақиб
Он гоҳ бидон, ки аз ту нуксе рафтаст.

Нодон чу ба фармони касон чира шавад.
Андешаи ҳар мард аз он тира шавад.
Бархост чу дар хона ғуборе, бингар,
Аввал рухи оина аз он хира шавад.

Дар кашмакаши ишқ наафтодай банд,
Бар зиллати ошиқон, дило, айб мабанд.
Оё нашунидаӣ, ки гӯянд ҳанӯз
Ришат набаромадаст, бар кӯса маханд.

Эй шӯхнигаҳ умрхазонит бидон,
Сармастӣ зи шавқи дилситонит, бидон.
Селобсифат сарат ба ҳар санг мазан,
Оворадило, қадри ҷавонит бидон.

МУНДАРИҶА

ДИЁРАМ	5
БАҲОР.....	7
ХОТИРА.....	8
КҶЧАБОҒИ ДЕҲА.....	9
ПАДАР.....	13
ПОБАЛАНД.....	15
НҶШБОДИ СОЛИ НАВИН	17
ПАЙВАНД.....	19
ГАДО.....	20
ПАС АЗ СОЛҲО.....	21
КҶҲСОР	22
МАН ДИЛЕРО НАМЕКУНАМ ҚИСМАТ	23
ХУНИ ШОИР.....	25
ҚАЛАМ.....	27
ШОГИРД.....	28
МОЛДОВА.....	29
ВАТАН.....	31
ТАКРОР МЕОЯМ	33
ШИКВАИ РҶДИ КҶҲЙ.....	35
СУРАТ.....	37
ХОҲИШ.....	38
ШЕЪР	39
ХИҶОЛАТ.....	41
ДАР КАНОРИ ДЕҲА	42

СУРУДИ ДУХТАРИ НОШИНОС	43
НИДОИ ИШҚ	45
ШОИР АЗ ГУФТОР МОНАД.....	47
ТИФЛИ ОФТОБ	49
ЧАШМҲОЯТ	51
ТЕШАИ НАЧҚОР	53
РОЗИ МАҲТОБШАБ	54
ШЕЪР ЧИСТ?.....	55
МАКТАБ	56
ҶОИ ТУ ХОЛИСТ.....	57
ТИРЕЗАҲО	59
ФИЛИ ПИР.....	61
БАЗМ.....	62
ДАРӢ ШАВ.....	63
ПАНДИ ПАДАР.....	64
МИННАТИ БОЛИН МАКАШ.....	65
ШЕВАИ МУНОФИҚОН	66
МАСӢЗОН НОМАӢОИ ОШИҚОНА.....	67
МУӢАББАТ	69
БЕ ТУ ДАР САӢР БУДАМ...	70
НАДОМАТ	71
БОЗ АЗ РОЗӢОИ МАӢТОБӢ.....	72
ФИРЕФТА.....	73
НИМИШАБ.....	75
СУРУДЕ ХОН	77
САӢАРГОӢОН	78
ТАРОНАИ ӢВОН	79
ТАВБА КАРДЕМ	81
НИҚОБ.....	83
НА ИНУ НА ОН	85
ӢУЛБӢӢ	86
РУБОИӢТ	87

Баҳром Фируз

Вереница

(на таджикском языке)

Мухаррир Ҷ. Каримзода

Рассом В. Манин

Мухаррири расмҳо Т. Королёва

Мухаррири техникӣ И. Сунчелеева

Мусахҳеҳон М. Ҳасановава Ю. Аҳмадов

Ба матбаа 5/У-1973 супорида шуд. Ба чопаш 23/Х-1973 имзо шуд. Формати 60х90 1/32. Коғази № 1.

Ќузьи чопи 3. Ќузьи наشريю ҳисобӣ 2,06. Адади нашр 5000. Супориши № 1102. КЛ 02628.

Нархаш 22 тин.

Душанбе, нашриёти “Ирфон”

кӯчаи Шевченко, 10.

Комбинати полиграфии Комитети давлатии

Совети Вазирони РСС Тоҷикистон оид ба корҳои нашриёт, полиграфия ва савдои китоб